

Rapport 2 van commissie 2 inzake rapport deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikanten (9.25)

Begeleiding

- 5 Door de commissie is met waardering kennis genomen van het rapport dat door deputaten voortijdige ambtsbeëindiging (DVAP) is ingediend en de wijze waarop ze in de achterliggende jaren hun taak hebben uitgevoerd. Hun taak heeft een aantal zakelijke aspecten. Tegelijk heeft men oog en hart voor de broeders die door DVAP geholpen worden. Jaarlijks gaan deputaten met hen het gesprek aan. Wanneer broeders niet langer vallen onder de verantwoordelijkheid van DVAP omdat de termijn van financiële ondersteuning en verdere begeleiding verstreken is, vindt er een soort 'exit-gesprek' plaats. Momenteel worden er geen predikanten meer ondersteund/begeleid. Dat is in die zin verheugend dat er dus geen nieuwe situaties zijn bijgekomen waarvoor dit nodig is.
- 15 Het bevreemde de commissie dat er soms ook ongevraagd adviezen gegeven worden zoals het rapport van deputaten vermeldt. Dit leek ons niet wijs gezien de gevoeligheid van de materie. Navraag leerde ons dat hiervan slechts zeer incidenteel sprake is. Een enkele keer wordt er op die manier geanticipeerd op een situatie. Hierbij wordt de zorgvuldigheid niet uit het oog verloren. Het kan ook gaan om de vraag of een predikant die onder DVAP valt bijvoorbeeld niet ergens catechisatie zou kunnen geven.

Comité-rapport

- Het comité-gedeelte van het rapport van DVAP is ook aan alle afgevaardigden uitgereikt. De commissie is van mening dat het beter zou zijn dit alleen met het moderamen van de GS te delen zoals dat ook gebeurt met de rapportage over situaties die begeleiding ontvangen van vertrouwenscommissie predikanten (VCP). Het deputaatschap vond dit een goede suggestie. We willen dan ook voorstellen in de toekomst die handelwijze te volgen.

Regeling tijdelijk werk

- 30 In onze bespreking is de meeste aandacht uitgegaan naar de voorgestelde regeling 'Tijdelijk werk voor losgemaakte of gerespatieerde predikanten' waarvoor het deputaatschap van de laatste synode een opdracht heeft ontvangen.

- Ten aanzien van de regeling vroegen we ons af of de gemeente er niet meer bij betrokken zou moeten worden. Toen we deputaten hier naar vroegen werd wel de mogelijkheid geopperd van consultatie van de gemeente maar het heeft in de door deputaten ontworpen regeling op moment geen plaats. Bij een beroep naar art. 4 K.O. speelt de gemeente toch ook altijd een wezenlijke rol. In deze bijzondere situatie kan men de gemeente niet passeren. Dan zou een belangrijk principe in ons kerkrecht terzijde worden geschoven.
- 40 Bovendien: hoe zou een predikant (tijdelijk) vruchtbaar in een gemeente kunnen werken als die gemeente het niet draagt. Tenslotte: het kan om een verbintenis gaan die toch ook drie jaar kan duren.

- Als commissie vinden we het daarom noodzakelijk dat in de regeling de consultatie van de gemeente wordt opgenomen. We denken hierbij niet aan een stemming waardoor het veel zou gaan lijken op een beroep. Wel denken we aan een raadpleging van de gemeente waarbij uit de gehoorde geluiden duidelijk wordt of de gemeente het kan dragen. Tijdens een dergelijke consultatie kan de kerkenraad toelichten waarom de kerkenraad denkt dat de predikant die men in gedachten heeft met zegen in de betreffende gemeente zou kunnen

werken. Het deputaatschap staat niet onwelwillend tegenover deze suggestie en is bereid dit in de regeling op te nemen.

5 Bij de commissie leeft ook de vraag wat de plek is van de predikant die via een
overeenkomst van opdracht in een gemeente aan de slag gaat. Hij doet alles wat een
predikant die langs reguliere weg aan de gemeente verbonden is, ook doet. Toch kan hij
geen lid zijn van de kerkenraad aangezien hij daarvoor door de gemeente verkozen zou
moeten zijn. Wel zal hij waarschijnlijk lid worden van de gemeente, omdat het voor de
10 hand ligt dat hij zich zal vestigen in de plaats waar de gemeente is gesitueerd en waaraan
hij verbonden wordt. Als commissie denken we dat nog het beste de parallel te trekken is
met een emeritus-predikant die in een vacante gemeente allerlei hand en spandiensten
verricht bij het ontbreken van een eigen predikant. Bij een overeenkomst van opdracht is
dat ook aan de orde maar dan in een veel omvattender vorm. Als adviserend lid kan hij
vergaderingen van de kerkenraad bijwonen.

15 Ook lijkt het ons gewenst dat de classis erbij betrokken wordt. Het lijkt ons aan te raden
dat de classis waaronder de gemeente ressorteert waar de predikant aan de slag gaat,
goedkeuring hecht aan de overeenkomst van opdracht zodat ook het kerkverband erbij
betrokken wordt. In geval zich problemen voordoen zal immers de classis zich er ook over
20 hebben te buigen. Het lijkt ons goed dat er ook via de visitatie een vinger aan de pols
gehouden wordt. Visitatoren dienen na te gaan hoe het gaat nu de predikant met een
overeenkomst van opdracht in de gemeente aan de slag is. In het gesprek met deputaten
bleek dat zij niet hebben gekeken naar een eventuele rol van de classis.

25 Het is denkbaar dat het opnieuw fout gaat zonder dat art. 79 en 80 van de K.O. in het
geding zijn. We vroegen ons af of hierover ook niet iets in de regeling zou moeten worden
opgenomen. Uit de beantwoording door deputaten bleek ons dat dit niet noodzakelijk is
omdat een dergelijke overeenkomst in principe te allen tijde opzegbaar is voor de
opdrachtgever. In het nog op te stellen model kan hierover een bepaling worden
30 opgenomen. Het lijkt ons als commissie goed om dit te doen. Het is wellicht goed er in dit
verband ook op te wijzen dat de opdrachtnemer alleen kan opzeggen als er gewichtige
redenen voor zijn.

35 Een overeenkomst van opdracht is juridisch voldoende afgedekt. Het betreft hier regelend
recht, d.w.z: de wettelijke regeling geldt voor zover van de overeenkomst door de partijen
die de overeenkomst aangaan niet wordt afgeweken. Er is onderscheid tussen een
overeenkomst van opdracht en een arbeidsovereenkomst. Juist vanwege het onderscheid is
hiervoor bewust gekozen. Deputaten onderkennen dat er door te werken met een dergelijke
overeenkomst een stukje verzakelijking optreedt. Dit zal altijd het geval zijn in elke situatie
40 waarin geen beroep wordt uitgebracht en is in een situatie als waarvoor de regeling geldt
niet te vermijden.

Het aangaan van een dergelijke overeenkomst heeft uiteraard gevolgen voor de uitkering
die van DVAP ontvangen wordt. De vergoeding die voortvloeit uit het aangaan van de
45 overeenkomst van opdracht wordt in mindering gebracht op de uitkering die DVAP
ontvangt.

Tenslotte lijkt het ons belangrijk dat ook het DVAP zelf een vinger aan de pols houdt. Met
de betreffende predikant zal na ongeveer een half jaar het gesprek moeten worden

aangegaan. Ook bij de kerkenraad dient navraag gedaan te worden aangaande de opgedane ervaringen.

5 Als commissie vragen we ons af of de regeling in de praktijk wel zal werken. Deze
 aarzeling was er in het verleden ook. Al in 2004 werd door de GS een studieopdracht
 gegeven voor het ontwikkelen van een vergelijkbare regeling. In 2007 is men echter deze
 weg niet opgegaan. Het is voor ons nog maar de vraag of er echt gebruik van gemaakt gaat
 worden. Wanneer we deze aarzeling aan deputaten voorleggen, merken zij op dat de
 10 praktijk zal moeten uitwijzen of het gaat werken. Je kunt er uiteraard voor kiezen niets te
 doen, maar dan verandert er zeker niets. Het zou mee kunnen helpen om losgemaakte
 predikanten te laten re-integreren. Zeker in het begin zal er een zekere spanning zijn voor
 betrokkenen: gaat het goed? Tegelijk kan de tijdelijkheid van de verbintenis hier een
 zekere rust geven. Dit geldt zowel richting de kerkenraad als de predikant.

15 We willen als commissie deputaten volgen en zouden kerkenraden de mogelijkheid willen
 bieden via een overeenkomst van opdracht tijdelijk met een losgemaakte predikant in zee
 te gaan. We staan achter de ontworpen regeling op voorwaarde dat de door ons
 signaleerde leemten alsnog in de regeling worden opgenomen. We zien graag het in het
 vooruitzicht gestelde model tegemoet wat de tijdelijke verbintenis tussen een losgemaakte
 20 predikant en gemeente moet regelen. We hopen van harte dat de ontworpen regeling eraan
 mag bijdragen dat losgemaakte predikanten weer via een beroep aan een gemeente
 verbonden zullen worden.

Voorstellen

25 Als commissie stellen we u voor:

1. het werk van deputaten goed te keuren;
2. het comitégedeelte van het deputatenrapport voor de GS. in het vervolg alleen te delen met het moderamen van de GS.;
3. het voorstel met betrekking tot wijzing in de uitvoeringsregeling van deputaten over
 30 te nemen (conform par. 3.1 uit het rapport van deputaten);
4. de mogelijkheid te bieden om predikanten die onder de verantwoording van deputaten vallen tijdelijk in een gemeente te laten werken door middel van het geven van een 'overeenkomst van opdracht' (conform bijlage 1 uit het rapport van deputaten) en daaraan nog de volgende bepalingen toe te voegen:
 - 35 a. dat een dergelijke overeenkomst van opdracht alleen kan ingaan nadat een consultatie van de gemeente heeft plaatsgevonden;
 - b. dat goedkeuring vereist is van de classis waaronder de gemeente valt waaraan de predikant tijdelijk aan het werk gaat;
 - 40 c. dat DVAP regelmatig contact onderhouden met zowel de predikant als met de kerkenraad van de gemeente waaraan de predikant verbonden is;
5. een model te ontwerpen voor een overeenkomst van opdracht en die zo mogelijk nog aan de GS 2019 ter vaststelling voor te leggen;
6. opnieuw deputaten te benoemen.

45 H. Peet, rapporteur